

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancta Eufemia cxxxiii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De sancta

Eufemia

autem ad locum cum spicatore venisset: p[re]ce
pir suis vt eidē spiculatori p[ro] mercede .xv. aure
os darent. Accipiensq[ue] lintib[us] manu sua oculos
regit. et sic coronā suscepit. circa annos dñi. cclvi.

De sancta eufemia cxxxiii A

Eufemia dicitur ab eo quod est bonum. et femina
quasi bona femina. id est utilis. honesta et de
lectabilis: quia hoc triplici modo dicitur bonum.
fuit enim utilis alijs per conversationem. honesta sibi per
modum propositionem. delectabilis deo per celestem prem
pationem. Vel eufemia dicitur quasi eufonia quod est
suavis sonoritas. Suavis autem sonus fit tribus mo
dis. scilicet voce ut in cantu. pulsu ut in cathara. flatu ut
in organo: sic beata eufemia fecit deo dulcem sonum
cum voce predicationis. cum pulsu bone operationis. et
cum flatu interne deuotionis

Eufemia filia senatoris videns christianos t[em]p[or]e
dyocleciani tam diuersis p[er]iculis lamari. ad
p[re]senciam iudicis p[er]perauit. et x[ristum] publice co
fiteens exemplo sue p[re]sencie etiam viros anios p[ro]ferta
bat. Cum igitur iudex christianos successiue occideret.
alios p[re]sentes esse iubebat vt saltem territi immola
rent dum p[re]sentes tam crudeliter lamari viderent. Cum
ergo coram eufemia sanctos crudeliter deturbarer ip[s]a
eorum p[re]sencia amplius puocata iniuriam a iudice se
pati clamabat. Tunc iudex gauisus est: putans eam
sacrificijs velle p[re]sentire. Cum autem ab ea quam sibi ini
uriam faceret requisisset. Illa ait. Ego sum genere no
bilis cur michi ignotos et aduenas anponis et p[re]i
ores facis ad x[ristum] p[ro]tingere et ad p[ro]missam gloriam

puentire. Cui iudex. Putabam te ad mentem redisse.
et gaudebam te tue nobilitatis vel sexus meminisse
Reclusa igitur in carcere. et sequenti die cum vincis si
ne vinclo adducta iterum grauissime est p[ro]p[ri]a cur co
tra legem imparum sibi soli a vinculo p[er]ceret. Tunc ala
pis durissime cedidit. et in carcere reclusa. Quam iu
dex securus ex libidine opprimere voluit. Sed illa vi
rili reluctante manu eius versus diuina p[ro]traxit. Tunc
putans se incantari. p[ro]positum domus sue ad ipsam dire
xit multa p[ro]mittens si eam faceret p[re]sentire. Sed ille
carcerem clausus nec clauibus aperire potuit nec securi
bus frangere: donec a demone arreptus. clamans et se
ipsum dilanians vix euasit. Deinde educta posita
est super rotam cuius vectes carbonibus pleni erant. et ar
tifer intra rotam tale signum trahentibus dedit: vt quum so
num faceret sil traberetur. et sic exente igne vectes cor
pus eius dissiparet. Sed nutu dei ferramentum quo ro
ta p[ro]p[ri]a de manu eius decidens sonum fecit. et continuo
illis trahentibus rota artificum p[ro]minuit. et eufemiam sta
tem super eam illesam seruauit. Tunc parietes artificis la
mentantes supposito igne ipsam cum rota p[ro]burere vo
luerunt. Sed rota combusta eufemia ab angelo soluta in
quodam loco excelso i columinis stare aspiciat. Appel
lianus iudicium ait. Ceterum christianorum non nisi in ferro vi
citur. Cum p[ro]fundo ut eam facias decollari. Erectis igitur
scalis cum quidam ad eam capiendam manum mittere vel
let mox torculari solutus vix inde seminiui eductus
est. Alius autem nomine sostenes ascendens p[ro]p[ri]o
nuo mutat ab ea veniam petijt. et euaginato gla
dio ad iudicem clamauit quod seipsum liberum occideret.
quod eam quam angeli defendebant p[ro]tingeret. Denique
inde educta. iudex cancellario suo dixit vt ad eam
oculos petulantes iuuenes puocaret. Qui tandem illas
illuderet donec fatigata deficeret. Sed ille ad eam
ingrediens. et multas virgines splendidissimas cir
ca eam orantem videns. monitis eius p[ro]tinus xpianus
effectus est. Preses vero per capillos virginem suspenderit.
Sed immobile p[ro]manente negato cibo in carceres
reclusa fecit. vt. vii. die inter quatuor magnos la
pides sicut oliua p[ro]stringeret. Illa vero quotidie ab
angelo satiata. dum. vii. die intra lapides durissi
mos posita esset: ad eius orationem ipsi lapides in ci
neres tenuissimum sunt redacti. Cum preses se vinculum a
puella erubescens eas in foueam p[ro]ici iussit vbi tres
rante immanitatis bestie erant que omnem boiem
deglutiret. Que statim blandiendo ad virginem p[ro]cur
rentes et iunctis ad inuicem caudis ei quasi cathe
dram ad sedendum p[re]bentes iudicem hoc videntem
vehementius confuderunt. Unde cum preses fere
pre angustia moreretur. ingressus carnifex vt dicitur

sui iniuriam vindicaret. gladiū in latus suū fixit. et xpi martirē fecit. Quē iudex p mercede veste serica induit. et torque aurea circūdedit. S; egre diens a leone arripit. et ab eo penitus deuoratur. Unde sui eū diuti' pqrētes vir pauca ei' ossa cū veste serica et torque aurea repperit. Prisc' quoq; iudex seipm comedens mortu' est inuērus. Sancta aut eufemia in calcedonia cū honore sepulta est. Meritis cui' oēs iudei et gentiles calcedonie in xpm crediderūt. Passa est aut circa annos dñi cclxx. **A**mbrosi' de hac virgine in pfatione sic ait. Virgo almagriūpatrix eufemia. v; ginitatis retinēs mitram. passionis meruit vestiri corona. Cui' p; cibis hostis inimicus euincitur. priscus ad uersarius supatur. a fornicis igne virgo sospes eripitur duri lapides in pulcre pueritur. fere mansuescūt collaq; submitūt atq; oia penaz sup plicia eius orōne supantur. Nouissime gladij mucrone confossa. carnea relinquēs claustra. celesti choro iungitur leta. Desacra virgo tibi dñe ecclesiā tuā pmedet. hec p nobis peccatorib' interpellat. hec etiā vota nra vt virgo vernula illibata tibi prester.

De sancto lamberto. cxxxiiii. **A**

Lambert' nobil' genere s; nobilior sanctitate vite. et a primeuo etatis sue lris eruditus adeo p suā sanctitate ab oibus amabat. vt p' theodardū mgm suū trecēsis eccleie in epm meruit pmoueri. Quē childeric' rex plimū diligebat. et p oibus epis carū sp hēbat. Sed cre-

scente inuidoz malicia eū sine causa impij expellentes honore debito priuauerūt. et feramundū in ei' cathedra statuerūt. At lambert' monasteriuz ingressus p. vij. annos ibidē optime quersat' est. Quadā vō nocte ad orōnez surgēs in pauimēto p ignorantia sonū fecit. Quod audiēs abbas dixit. Quisq; hūc fecit sonū stari vadat ad crucē. Tūc lambert' illico nudis pedib' in alicio ad crucē cucurrit ibiq; tādū et in niue et gelu ac glacie fix' stetit donec frīb' post martinus se calefacētib' abbas eū deesse pgnouit. et audiēs a quodā frē q' ille esset q' ad crucē iuisset. eū introduci fecit. et ab eo cū mōachis veniā postulauit. Ille vō nō solus cleinter indulgit s; et de bono pacētie eis sublimiter pdicauit. Post. vij. ānos feramūndus expulsus est. et scūs lābert' iubēte pipino ad sedē ppriaz est reduct'. Cū aut sicut p' vō et exēplo polleret. insurgētes in eū duo maligni eū grauiter insectare ceperūt. Quos amici pōntificis eos sicut meruerāt occiderūt. Eo tpe lābert' pipinū de quadā meretrice quā tenebat plimū increpauit. Dodo aut p sanguine' eoz q' occasi fuerāt. et ff ipsi meretricis dōstic' aule regie. pgregato exercitu domū epi circūquaq; obfedit. volens occasoz necē in sātū vindicare lambertū. At cū puer lamb. in orōe posito nūciat' ille p'fusus in dño vt eos expugnet mucrone arripuit. S; ad se rediēs gladiū de manu picit meli' iudicās vt p'sistēdo et moriēdo vinceret q' vt sacratas man' de impioz sanguine maclaret. Tūc vir dei suos admonuit. vt peccata sua p'fiterētur. et mortē patiēter sustinerēt. Statimq; impij irruētes sanctū in orōne lambertū pstratū pemerūt. Circa ānos dñi. dclxx. Quibus discedētib' quidā ex ei' famul' euadētes corp' eius occulte ad cathedrale eccleiam nauigio pduxerunt et cū multa ciuitatis mesticia sepulture dederūt.

De sancto mattheo xxxv

Mattheus binomi' exiit. s; mattheus et leus. Matthe' aut interpretat donū festinationis. vl donator' filij. Vel d; matthe' a magn' et theos: qd est deus quasi magn' deo. vl a man' et theos quasi man' dei. fuit ei donū festinationis p festinā persionē. donator' filij p salubri' pdicationē. magn' deo p vite pfectionē. man' deus dei p euāgelij p'criptionē. Leui interpretatur assumpt' vl applicatus sine addit' aut apposit'. fuit em assumpt' ab exactione vectigaliū. applicat' nūcro aploz. additus p'ortio euāgelistaz. et appositus cathalogo martirū.